

پژوهشگاه اسناد و مطالعات اجتماعی
برنامه جامع علوم انسانی

جريان اخبار بین‌المللی

ترجمه: ح. قاضیان

اشاره

گزارش حاضر که توسط یونسکو تهیه شده^(۱)، در واقع مسروی است بر تعلولات جريان اطلاعات در دهه هشتاد میلادی. در نخستین بخش از اين گزارش، «جريان اخبار» درجهان امروز تشریح می‌شود و در بخشهاي بعدی جريان تولید و مصرف برنامه‌های تلویزیونی و رادیویی، تصاویر ویدیویی، فیلمهای سینمایی و سایر انواع اطلاعات مورد بررسی قرار می‌گیرد. اميداست اين گزارش همراه با آمارهایی که در بخشهاي دیگر «رسانه» عرضه می‌شود، مورد استفاده علاقمندان قرار گیرد.

دستخوش تجدید ساختار مالی و اجرایی شده است. این خبرگزاری ۲۰۰۰ روزنامه‌نگار تمام وقت را در سراسر جهان به کار گرفته و پیشتر ارائه خدمات خبری جهانی و نیز عکسهای خبری است و مطالعه خود را به زبانهای انگلیسی، اسپانیایی و پرتغالی ارسال می‌کند. سرویس‌های دیگر یونایتدپرس عبارتند از: سرویس بین‌المللی اخبار ورزشی، سرویس بین‌المللی علم و تکنولوژی، سرویس اطلاعات گمرکی که برای رسانه‌ها و مشتریان غیررسانه‌ای (مثل بانکها و بنگاه‌های اقتصادی) اطلاعات دور از دسترس عرضه می‌کند، سرویس بین‌المللی خبری که از طریق مدارهای ویدیویی برای هستها و فرودگاهها برناهه پخش می‌کند و سرویس شنیداری بین‌المللی. یونایتدپرس روزانه بالغ بر ۱۴ میلیون کلمه خبر را به سه زبان یاد شده تهیه می‌کند که برای حدود ۷ هزار گیرنده در ۱۰۰ کشور فرستاده می‌شود. سرویس خبری یونایتدپرس شامل یک پخش اخبار خارجی و یک پخش اخبار داخلی (برای آمریکا) است که هر یک برا رساس معابر های جغرافیایی به بخش‌های فرعی تقسیم می‌شوند. بر این اساس، ایالات متحده به ۱۰ منطقه تقسیم شده‌اند.

* خبرگزاری فرانسه*

خبرگزاری فرانسه با قانون دهم ژانویه ۱۹۵۷ به عنوان یک شخصیت حقوقی مستقل ایجاد شد (این قانون در مارس ۱۹۵۷، جولای ۱۹۶۵ و اوریل ۱۹۷۵ اصلاح شده است). این خبرگزاری، در فرانسه ۸۰۰ روزنامه‌نگار در اختیار دارد. و ۸۸ شعبه و ۸۰۰ روزنامه‌نگار این خبرگزاری نیز در ۱۸۰ کشور مستقرند. این خبرگزاری دارای ۹ پخش است که عبارتند از: پخش خبری، پخش اقتصادی، پخش ورزشی، پخش مجلات، پخش شنیداری، پخش عکس، پخش ویدیو، یانک اطلاعات بازار و پخش انتشارات. این پخشها روزانه مجموعاً حدود یک میلیون کلمه خبر پخشش زبان فرانسه، انگلیسی، اسپانیایی، عربی، پرتغالی و آلمانی عرضه می‌کنند. این خبرگزاری دارای سه شبکه فرستنده موافق است که هریک از آنها از تلفن‌آیهای کابلی، رادیویی و ماهواره‌های مخابراتی استفاده می‌کند. خبرگزاری فرانسه در سراسر جهان حدود ۱۲ هزار مشتری دارد که ده هزار از آنها مشتریان رسانه‌ای اند و دوهزار دیگر شان مشتری کان غیررسانه‌ای (شامل بانکها، شرکت‌های صنعتی و تجاری، بخش‌های دولتی و سایر اشخاص حقوقی) می‌باشند. از میان مشتری کان رسانه‌ای، خبرگزاری ملی دارای اشتراک مستقیم و در میان مشتریانی که به صورت غیرمستقیم از خدمات و اخبار خبرگزاری فرانسه استفاده می‌کنند، روزنامه ۲۵۰۰، فرستنده رادیویی و ۴۰۰ شرک تلویزیونی وجود دارند.

* آژانس مخابراتی اتحاد شوروی (تاس)*

تاس یک خبرگزاری دولتی است که تحت نظارت شورای وزیران اتحاد جماهیر شوروی قرار دارد. دفتر مرکزی آن در مسکو است و تحریرهای آن شامل این پخشها می‌شود: پخش اخبار داخلی، پخش اخبار خارجی، پخش اخبار مربوط به کشورهای سوسیالیستی، پخش اخبار بیرون مزدی و پخش عکسهای خبری. هریک از این پخشها بر حسب منطقه و زبان دارای قسمتهای فرعی هستند.

خبرگزاریهای جمهوریهای فدرالی که پخشی از خبرگزاری تاس محسوب می‌شوند، به ترتیب نام خبرگزاری و نام جمهوری عبارتند از: راتاوا^۱ (اوکراین)، بلنا^۲ (بیلوروسی)، اوزیرگ^۳ (ازبکستان)، کازیاگ^۴ (کزاخستان)، گروزینیفورم^۵ (جورجیا)، آذریسفورم^۶ (اذربایجان)، الیا^۷ (الیتوانی)، آتم^۸ (مولداوی)، لا تینیفورم^۹ (لاتوپیا)، قیز قزستان^{۱۰} (قرقیزستان)، تاجیکتا^{۱۱} (تاجیکستان)، آرممن پرس^{۱۲} (ارمنستان)، تور کمینفورم^{۱۳} (ترکمنستان)، و اتا^{۱۴} (استونی). تاس دفاتری هم در لینگرادر، فاراروفسک و ولادی وستوک دارد و دارای ۷۰ ایستگاه خبرگیری در سراسر خاک شوروی است. در مجموع ۱۵۰۰ روزنامه‌نگار در شوروی و در ۱۰۰ دفتر بیرون مزدی برای تاس کارمی کنند. تاس روزانه ۴ میلیون کلمه خبر به هفت زبان روسی، انگلیسی، فرانسه، آلمانی، اسپانیایی، عربی و پرتغالی مخابره می‌کند. این خبرگزاری اخبار ۴۰۰ روزنامه و رادیو-تلوزیون را در شوروی تأمین می‌کند. بیش از ۱۰۰ خبرگزاری، روزنامه، مجله، کاتالال تلویزیونی و ایستگاه رادیویی و دیگر مشتری کان در ۱۱۵ کشور اطلاعات مکتوب و عکسهای خبرگزاری تاس را دریافت می‌کنند.

* خبرگزاری شین هوا*

«شین هوا» خبرگزاری دولتی جمهوری خلق چین است. اداره مرکزی

یک جنبه مهم جریان بین‌المللی اخبار، عملکرد بیش از ۱۰۰ خبرگزاری ملی، منطقه‌ای، بین‌المللی و نیز چگونگی مبادلات خبری در جهان است. در میان اینها، ۵ سازمان خبری، یعنی رویتر (انگلستان)، آسوشیتدپرس (آمریکا)، یونایتدپرس (آمریکا)، خبرگزاری فرانسه (فرانسه) و خبرگزاری تاس (شوری) نقش ویژه‌ای در جریان بین‌المللی اخبار دارد. البته با آنکه رویتر، آسوشیتدپرس، یونایتدپرس و خبرگزاری فرانسه، منابع مسلط اخبار خارجی را بسیاری از کشورهای آمریکای شماری، اروپایی و آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین محسوب می‌شوند، اما برای اکثر کشورهای سوسیالیست آروپایی و غیراروپایی، خبرگزاری تاس منبع مهم خبری به شمار می‌رود. در دهه‌های افتاده میلادی، با پیدایش آزادهای خبری همکار در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی، و نیز موافقنامه‌ای مبادله خبری میان خبرگزاریهای ملی، تحول مهمی در مبادلات خبری بین‌المللی و منطقه‌ای رخ داد. ارتقای همکاری بین سازمانهای خبری گوناگون، برویزه در آسیا، آفریقا، آمریکای لاتین و نیز بین دولتهاي عربی، منجر به ایجاد خبرگزاری غیرمتهدها و خبرگزاریهای منطقه‌ای شد. اکنون در ادامه گزارش به تشریح اجمالی سازمانهای دست‌اندر کار مبادلات خبری بین‌المللی می‌پردازیم.

* خبرگزاریهای بین‌المللی و مکانیزم‌های مبادله خبر

* رویتر*

رویتر یک شرکت عمومی است که در لندن به ثبت رسیده و بزرگترین و قدیمی‌ترین خبرگزاری جهان است. رویتر طیف وسیعی از خدمات را به مشتریان خود و به رسانه‌های خبری عرضه می‌کند. این مؤسسه، اطلاعات خود را از طریق ۱۳۷ مرکز مبادله خبر مجاز و غیرمجاز، ۳۱۰۰ مشترک در ۷۹ کشور که مستقیماً با آن همکاری می‌کنند و نیز شبکه‌ای با بیش از ۱۱۰۰ نفر روزنامه‌نگار، خبرنگار، عکاس و فیلمبردار به دست می‌آورد. رویتر اطلاعات خود را از طریق بیش از ۱۴۵۰۰ پایانه و سلت‌ایپ مستقیماً برای کامپیوتراهای مشتریانش می‌فرستد. خدماتی که به رسانه‌های خبری می‌دهد، عبارت است از اخبار عمومی، اقتصادی، ورزشی، تصاویر خبری و عکس شخصیت‌ها. این خدمات به زبانهای انگلیسی، فرانسه، آلمانی، اسپانیایی، عربی، زبانی، دانمارکی، نروژی، هلندی، پرتغالی، سوئدی و ایتالیایی است. رویتر تنها از طریق کامپیوتراهای مبادله پیام در دفتر مرکزی خود در لندن، روزانه بیش از ۵ میلیون کلمه متون خبری تهیه می‌کند. دفتر مهندس دیگری که تمام مدت ۲۴ ساعت مشغول تهیه و تنظیم اخبار جهان است.

دفتر نیویورک این خبرگزاری نیز در همیشه‌ای غربی در کار تهیه و تنظیم خبر است. «ویزیتیوز» هم که بزرگترین آژانس خبری تلویزیونی جهان است، از جمله واحدهای تابع رویتر محسوب می‌شود.

* آسوشیتدپرس*

آسوشیتدپرس یک شرکت سهامی خاص و غیرانتفاعی است که در ایالات نیویورک به ثبت رسیده است. آسوشیتدپرس به ۴۸۴ مشترک در صادا کل نشیبات آمریکا خدمات می‌دهد و مشترکان آن ۹۶ درصد از کل میراژ روزنامه می‌باشند. این خبرگزاری دارای بزرگترین سرویس عکس دنیاست. سرویس دیگر آن اخبار را به صورت شنیداری تهیه می‌کند و یک سرویس هم به طور کامل به ورزش اختصاص داده شده است. همچنین یک سرویس ویژه اخبار اقتصادی، مالی و کار و شغل دارد و نیز دارای یک آرشیو عکس جهانی، یک پخش آموزشی (فیلمهای آموزشی)، پخش مخصوص کتابهای مربوط به مسائل روز و یک سرویس خبری تخصصی در زمینه اقتصادی و مالی است که در آن با ناشر وال استریت روزنال (یعنی شرکت داوا- جونز) شریک است. تعداد کارکنان آسوشیتدپرس ۲۹۲۰ نفر است که شامل ۱۵۸۰ روزنامه و کار و شغل دارد و نیز دارای ۱۵۰۰ روزنامه و کارکنان اسپانیایی، هلندی و سوئدی عرضه می‌شود. مشتریان آن را ۱۵۰۰ روزنامه و فرستنده رادیو- تلویزیونی در ایالات مستعده و در حدود ۸۵۰ روزنامه و رادیو و تلویزیون کلمه به زبان انگلیسی و ۵۰ هزار کلمه به زبانهای آلمانی، فرانسه، هلندی، سوئدی و اسپانیایی ارائه می‌شود.

* یونایتدپرس*

یونایتدپرس یک شرکت خصوصی دارنده سهام است که این اواخر

1-Reuters

2-Associated Press(AP).

3- United Press International (UPI).

جمع آوری، توزیع و مبادله اخبار را از پیش تقبل می کنند.

۲۳- اینترپرس سرویس

اینترپرس یک شبکه ارتباطی است و از نظر سازمانی نوعی تعاونی غیرانتفاعی بین المللی مشکل از روزنامه‌نگاران، سویزه روزنامه‌نگاران کشورهای در حال توسعه محاسب می شود. اینترپرس در سال ۱۹۶۴ تأسیس شد و ابتدا تصور می رفت یک خبرگزاری باشد، اما از آن زمان تاکنون فعالیت‌هایش را متنوع کرده است و امروزه غالباً عنوان یک «شبکه ارتباطی برای توسعه» قلمداد می شود. اینترپرس سرویس، در مقام یک شبکه ارتباطی علاوه بر خبرگزاری اینترپرس، «وسایل ارتباطی اینترپرس سرویس» و «پروژه اینترپرس سرویس» را هم اداره می کند. خبرگزاری اینترپرس، اخبار و خدمات تصویری را که با فرآیند توسعه مرتبط است، تهیه و عرضه می کند. مرکز ارتباطات راه دور و بین المللی خبرگزاری در رم قرار دارد و مراکز منطقه‌ای آن به ترتیب برای قاره آفریقا در زیمبابوه (حراره)، برای آمریکای لاتین در کاستاریکا (سان خوزه)، برای آسیاد سریلانکا (کلمبو)، برای اروپا در رم و برای آمریکای شمالي و سازمان ملل در نیویورک قرار دارد. مرکز منطقه‌ای فرعی آن برای کشورهای عرب در تونس و برای کشورهای حوزه دریای کارائیب در جاماییکا (کینگستون) قرار دارد. اینترپرس همچنین دارای شرکت‌های وابسته و فرعی متعددی در کشورهای صنعتی است.

شبکه ارتباطی اینترپرس در حال حاضر ۹۱ کشور را پوشش می دهد. نزدیک به ۸۴۰ رسانه و سازمان غیرسناهای در سراسر جهان خدمات اطلاعاتی اینترپرس را دریافت می کنند. اینترپرس اخبار روزانه و خدمات تصویری را که عمدها بر مسایل کشورهای در حال توسعه متمرکز شده، عرضه می کند. این اطلاعات به زبانهای انگلیسی، اسپانیایی، آلمانی، هلندی، عربی، پرتغالی، ترکی، فنلاندی، سوئدی و مجاری منتشر می شود. اینترپرس همچنین اخباری هم به زبان سواحیلی ارائه می کند. اضافه بر این، اینترپرس بولتهای ویژه‌ای در مباحث مربوط به زنان، جمعیت و توسعه، سرمایه‌گذاری و توسعه، محیط‌زیست، ارزی، کشاورزی و دین منتشر می کند. تولید روزانه این سرویس حدود ۱۶۰ هزار کلمه در روز است.

* سرویس اخبار جمینی^{۲۴}

پیشگامان دیگری هم در سطح بین المللی در صدد بهبود پوشش [خبری] جهان در حالت توسعه برآمدند. یکی از این پیشگامان، سرویس اخبار جمینی است که در سال ۱۹۶۷ با هدف فراهم آوردن دگرگونیهای در سگوهای مرسوم گزارشگری تأسیس شد. جمینی متعلق به یک بنیاد غیر انتفاعی است، به وسیله یک هیأت مدیره ۱۱ نفری اداره می شود و دفتر آن در لندن به ثبت رسیده است. به طور معمول حدود ۱۳۰ خبرنگار از ۵۰ کشور برای جمینی خبر و مطلب تهیه می کنند. مواد تصویری آن در ۱۵۰ مجله و روزنامه مسود استفاده قرار می گیرد. جمینی هر سال ۷۰۰ قلم از این مواد را شامل مجموعه‌ای اختصاصی، نقشه، کارهای گرافیکی و طرح برای علم سیاست و علم فرستد. خبرنگاران آن علاوه بر تهیه مطالبی درزمینه علم سیاست و علم اقتصاد، موضوعاتی چون محیط زیست، فرهنگ، ورزش، بهداشت، آموزش، شخصیت‌ها و روندهای جهانی را هم زیر پوشش دارند. جمینی همچنین هزینه اقامت دو ماهه خبرنگاران مقیم دریک کشور پایه خبرنگاران بومی خود را برای زندگی در روتاستهای دور دست پرداخت می کند. به این ترتیب خبرنگاران ضمن زندگی شبانه‌روزی بالاهمی روتاست، از کشوری که درباره آن مطلب می نویسد، آگاهی و درک عمیقی به دست می آورند. این ابتکار همچنین مواد لازم را برای مجموعه‌ای اختصاصی و مصوب جمینی (به نام «چشم‌انداز روتاست») فراهم می آورد.

* ویزنيوز^{۲۵}

ویزنيوز بزرگترین دستاندرکار اختصاصی تهیه و توزیع اخبار برای فرستنده‌های تلویزیونی جهان است. دفتر مرکزی آن در لندن است. دفتر آن در قاره آمریکا، در نیویورک واقع شده و دفتر خاور دور آن در هنگ‌کنگ. ویزنيوز توزیع کننده طالب خبری تلویزیونی برای ۴۰۹ کشور است. براساس یک تخمین (سال ۱۹۸۸) خدمات خبری آن روزانه در ۶۵۰ میلیون گیرنده تلویزیونی در سراسر جهان دریافت می شود. ویزنيوز مطالب خود را عمدها از طریق ماهواره، شبکه «اروپرین» و نوارهای ویدیویی ارسال می کند. ویزنيوز همه نوع رخدادی را پوشش می دهد، از جمله: خلاصه مطالب

آن در یک قرار دارد و به صورتی فراینده به عنوان یک خبرگزاری بین‌المللی که هدفش سرویس‌دهی به کشورهای در حال توسعه است، عمل می کند. شین هوا حدود ۱۰۰۰ خبرنگار را در ۳۰۰ شعبه فرعی آن در ایالات مختلف و ۴۰۰ دفتر بروون مرزی به خدمت گرفته است. این خبرگزاری بین‌المللی آن هم ارتباط ماهواره‌ای را بین یک بنیاد مارکوپیو کالی) است و شبکه اینترپرس یک شبکه ارتباطات رامدور (با سیستم مارکوپیو کالی) است. این خبرگزاری بین‌المللی آن هم ارتباط ماهواره‌ای را بین یک بنیاد مارکوپیو کالی) است و شبکه و هنگ‌کنگ برقرار می کند. شین هوا مطالب خود را از طریق ۷۰ خط تلکس با خبرگزاریهای دیگر در سطح جهان می‌داند. این خبرگزاری دارای ۳۰۰ مشترک مستقیم بروون مرزی، بویزه در کشورهای در حال توسعه است. این خبرگزاری علاوه بر سرویس اخبار عمومی، اطلاعات اقتصادی را به زبانهای انگلیسی و چینی می فرستد و اطلاعات زندگینامه‌ای شخصیت‌ها را به انگلیسی، فرانسه، عربی و چینی ارائه می دهد. شین هوا همچنین یک سرویس عکس دارد که عکس به سراسر جهان مخابر می کند. این خبرگزاری روزانه به مطور متوسط ۱۰۰۰ مطلب خبری عرضه می کند. شین هوا ناشر دورزنامه و مجله با تیرازی متجاوز از ۱۱ میلیون نسخه است.

* خبرگزاری اسپانیا (افه)^{۲۶}

مقر این خبرگزاری در مادرید است و بویزه به مشتریان اسپانیایی و آمریکای لاتینی سرویس می دهد و می توان آن را در کتاب پنج خبرگزاری بزرگ شده و یک شرکت عمومی است و دولت بزرگترین سهامدار آن می باشد. (افه) در سال ۱۹۳۹ تأسیس شده و یک روزنامه‌نگار را در خدمت دارد و اضافه بر این از همکاری ۵۲۰ خبرنگار و ۵۶۰ روزنامه‌نگار مستقل سودمندی جوید. (افه) دارای ۲۰ دفتر در اسپانیا و ۳۹۰ دفتر در سایر کشورها، بویزه کشورهای آمریکای لاتین است، که در این بخش از همکاری ۳۰۰ گزارشگر برخوردار است. ۱۵۷ روزنامه، ۳۰ مجله، ۱۰۴ ایستگاه رادیویی و ۶۴ ایستگاه تلویزیونی، ۱۴ خبرگزاری و ۷۴ مشتری رسانه‌ای دیگر از خدمات (افه) استفاده می کنند. کامپیوت مرکزی (افه) مستقیماً با ۵۲ خبرگزاری ارتباط دارد. (افه) دارای بخش خبری (باحدود ۳۰۰ مطلب در روز) و بخش ورزشی به زبانهای انگلیسی و فرانسه است و از ویدیو، مخابرات، عکس رادیویی، رادیو، تلویزیون، یک سرویس ویژه اطلاعات اقتصادی و مطلب ویک چایخانه بهره می گیرد. این خبرگزاری همچنین دارای آرشیو عکس و مطلب ویک اطلاعات شامل اطلاعات زندگینامه‌ای، اطلاعات رسمی و نیز اطلاعات مربوط به شخصیت‌هاست.

* اتحادیه خبرگزاریهای کشورهای غیر متعهد (خبرگزاری غیر متعهد) ^{۲۷}

این اتحادیه یک خبرگزاری بین‌المللی نیست، بلکه یک شبکه مبادله خبرگزاریهای معمولی و فعالیت آن مبتنی بر همکاری و هماهنگی میان ۹۰ خبرگزاری عضو این اتحادیه (در ۱۹۸۸) می باشد. تأسیس این اتحادیه که اولین فعالیت‌هایش را در سال ۱۹۷۵ شروع کرد، جزو مصوبات کنفرانس وزیران امور خارجه کشورهای غیر متعهد بود که در سال ۱۹۷۵ در لیما (پایتخت برو) برگزار شد. هدف اتحادیه، کمک به بهبود موزانه انتشار اخبار جهانی، افزایش مبادلات خبری بین کشورهای غیر متعهد و تکمیل منابع خبری ملی کشورهای عضو است. هدف دیگر اتحادیه، بهبود گردش اطلاعات مربوط به توسعه اقتصادی و اجتماعی است و از اینرو اقدام به تأسیس یک بخش ارسال اخبار اقتصادی به نام «اکو-بول» کرده است. بنای کار اتحادیه پذیرش عضو رسمی نیست و خبرگزاریهای ملی می توانند از طریق یکی از مراکز توزیع (درهاوان، دهلی نو، بلگراد، تونس، جاکارتا، بغداد، مکزیک، رباط، هانوی و پیونگ یانگ) در فعالیت‌های اتحادیه مشارکت کنند و اطلاعات خود را جهت توزیع برای سایر خبرگزاریهای عضو، بفرستند. خبرگزاری غیر متعهد روزانه ۸۰ هزار کلمه به زبانهای انگلیسی، فرانسه، اسپانیایی و عربی مخابر می کند. اتحادیه همچنین به مبادله عکس میان خبرگزاریهای عضو آن کمک می کند. اتحادیه مرکز اداری واحدی ندارد و دارای کارمند و بودجه اختصاصی و ثابت نیست. هزینه امور جاری آن را ریاست کمیته هماهنگی که ناظر بر فعالیت‌های اتحادیه است، پرداخت می کند. محل فعالیت اتحادیه با تغییر ریس آن تغییر می کند. از همین رو مقر آن از ژوئن ۱۹۸۹ به لواندا (پایتخت آنگولا) منتقل شده است. خبرگزاریهای منطقه‌ای مانند «پانا»، «فانا»، «اوانا»، «آسین» و «الاستی» نیز در مبادلات خبری اتحادیه مشارکت دارند. هر عضو هرینه گردآوری و ارسال اخبار را به خبرگزاریهای دیگر یا مراکز توزیع می پردازد و هریک از مراکز توزیع هزینه

انگلیسی و فرانسه می‌فرستد و قصد دارد تا سال ۱۹۹۰ زبانهای عربی و پرتغالی را هم بر آن اضافه کند.

* سازمان خبرگزاریهای آسیا و اقیانوسیه^{۲۶}

سازمان خبرگزاریهای آسیا و اقیانوسیه (آانا) یک مؤسسه مبادله اخبار منطقه‌ای است که به سال ۱۹۶۱ در بانکوک تأسیس شد. هدف اصلی سازمان، گسترش تعاسهای کاری و همکاریهای فنی بین خبرگزاریهای عضو، به منظور ایجاد ملایق شترک و افزایش حربیان گردش اخبار میان کشورهای منطقه است. اعضای «آانا»، ۲۵ خبرگزاری از این کشورها هستند: افغانستان، بنگلادش، چین، کره شمالی، هند، اندونزی، ایران، راپن، لائوس، مالزی، مغولستان، نیال، پاکستان، فیلیپین، کره جنوبی، سریلانکا، تایلند، ترکی، شوروی و یونان. اوانا دارای فرنستندۀایی به زبان انگلیسی، یک سرویس تصویری و برنامه‌ای برای مبادله خبرنگاری استفاده مترک از خبرنگار است. این سازمان همچنین دارای تسهیلات ارتباط از راه دور برای فرستادن پیامهای مطبوعاتی است و این امر برقراری رابطه نزدیکتری را میان خبرگزاریهای آسیا^{۲۷} با سایر خبرگزاریهای جهان ممکن می‌سازد. سرویس عکس آانا در دست تأسیس است. اوآناروزانه ۲۵ هزار کلمه خبر مخابره می‌کند.

* مؤسسه خبری جزایر اقیانوسیه^{۲۸}

این مؤسسه در سال ۱۹۷۴ به وسیله نمایندگان روزنامه‌ها و سازمانهای رادیو-تلوزیونی منطقه تأسیس شد. «پینا» در صدد است تا علاوه بر برنامه‌های آموزشی و خدمات مشاوره‌ای، به مبادله خبرهم بپردازد.

* فدراسیون خبرگزاریهای عربی^{۲۹}

تمامی کشورهای عرب، به جز بحرین و سومالی خبرگزاریهای ملی دارند. این خبرگزاریها عمدتاً پس از استقلال و در اوایل دهه ۱۹۵۰ تأسیس شده‌اند. خبرگزاریهای ملی کشورهای عرب، دولتیند. البته لبنان علاوه بر خبرگزاری ملی، حدود ۲۰ خبرگزاری محلی خصوصی دارد. اولین کنفرانس رسمی خبرگزاریهای عرب در سال ۱۹۶۵ برپا شد و اکنون هم به طور منظم برگزار می‌شود. توصیه این کنفرانس، تأسیس یک خبرگزاری منطقه‌ای برای کشورهای عربی و تحت حمایت اتحادیه عرب بوده است. این توصیه، مورد توجه شورای وزیران اطلاعات عرب قرار گرفته و مطالعه جنبه‌های اجرایی آغاز شده است.

فرداسیون خبرگزاریهای عربی (فانا) نیز در همین جهت فعالیت می‌کند. «فانا» کار خود را از تاریخ ۱۹۷۵ آغاز کرد و دفتر مرکزی آن در بیروت قرار دارد. اعضای فانا را خبرگزاریهای ملی این کشورها تشکیل می‌دهند: الجزایر، یمن جنوبی، عراق، اردن، کویت، لیبی، لبنان، مراکش، قطر، عربستان سعودی، سودان، سوریه، تانزانیا، امارات عربی متحده، یمن و فلسطین. مدد از مکاری بین اعضاء، تقویت پیوندهای حرفه‌ای میان آنان، توزیع حتی الامکان گستردۀ اخبار جهان عرب و نیز تأمین دسترسی به اخبار جهان غیرعرب است. فانا روابطی با خبرگزاریهای آمریکایی لا تین دارد و همراه با خبرگزاری مالزی (برنا)^{۳۰} یک بولتن آسیایی تهیه و توزیع می‌کند. یک بولتن روزانه با حدود ۷۰ فقره مطلب خبری که توسط خبرگزاریهای عضو تهیه شده به انگلیسی ترجمه و به مرکز مطبوعات بین‌المللی دروین مخابره می‌شود.

[این مرکز را «آژانس مطبوعاتی آلمان و آژانس مطبوعاتی اتریش ایجاد کردند.]

* خبرگزاری خلیج^{۳۱}

دولتهای عرب خلیج [فارس] هم خبرگزاری اختصاصی خود را به وجود آورده‌اند که نام آن خبرگزاری خلیج است و مقر اصلی آن در بحرین. این خبرگزاری به عنوان یک خبرگزاری دولتی منطقه‌ای در سال ۱۹۷۸ تأسیس شد. دولتهای عضو آن عبارتند از: بحرین، عراق، کویت، قطر، عربستان و امارات عربی متحده. خبرگزاری خلیج دارای خبرنگارانی در پایتختهای کشورهای عربی و نیز سایر نقاط جهان است. روزانه ۱۲ هزار کلمه خبر به زبان عربی و ۶ هزار کلمه خبر به زبان انگلیسی، به وسیله ماهواره و رادیوی موج کوتاه مخابره می‌کند. مشتریان خبرگزاری خلیج عبارتند از تسامی خبرگزاریهای ملی کشورهای عرب خلیج فارس و نیز بسیاری از خبرگزاریهای ملی و بین‌المللی دیگر. این خبرگزاری همچنین یک سرویس عکاسی را هم اداره می‌کند.

خبری، واقعی متفرقه در سراسر جهان، اخبار سیاسی و اقتصادی، رخدادهای اجتماعی، فرهنگی، علمی و هنری، رویدادهای سرگرم‌کننده و اخبار ورزشی، از جمله بخش‌های ویژنیوز یک آرشیو اخبار است که یکی از بزرگترین مجموعه‌های فیلم و نووار ویدیو را در مورد رویدادهای قرن جاری در اختیار دارد. شرکت فرعی ویژنیوز به نام «برایت استار»، در ارسال تصاویر تلویزیونی ماهواره‌ای بین اروپا و آمریکای شمالی پیش‌قدم بوده است. ویژنیوز سخنپراکنی بریتانیا (بی‌بی‌سی) بخشی از سهام این شرکت را در اختیار دارد.

* مؤسسه خبری سی. بی. اس.^{۳۲}

این شرکت آمریکایی که فعالیت اختصاصی تهیه اخبار و فیلمهای خبری از آمریکا و جهان است، عمده‌تا در کار تدارک و تأمین برنامه‌ای شبکه‌ای تلویزیونی و رادیویی سی. بی. اس. است، اما در عین حال بعد از ویژنیوز بزرگترین شرکت از این دست در سراسر جهان است. دفتر مرکزی آن در شهر نیویورک قرار دارد و دارای ۱۵ دفتر منطقه‌ای در نقاط مختلف جهان است.

● خبرگزاریهای منطقه‌ای و مکانیزم‌های مبادله خبر

* خبرگزاری پان آفریکن^{۳۳}

تا سال ۱۹۸۸ کشور در نواحی صحرایی آفریقا دارای خبرگزاری ملی بوده‌اند. مهمترین خبرگزاری قاره‌ای در آفریقا، خبرگزاری پان آفریکن (پانا) است که مقر آن در داکار (پایتخت سنگال) قرار دارد. تصمیم تأسیس «پانا» توسط دولتهای عضو سازمان وحدت آفریقا در سال ۱۹۷۹ در آدیس آبابا گرفته شد و اولین خبر این خبرگزاری در سال ۱۹۸۳ منتشر شد. اهداف اصلی پانا عبارت است از: پیشبرد مقاصد کشورهای آفریقائی، حمایت از اتحادیه اسلامی استقلال، وحدت و همبستگی کشورهای آفریقائی، تهییه و توزیع اخبار از این اتحادیه، وحدت آفریقا در ارتباط با کشورهای آفریقایی می‌توانند از طریق تلکس با مرکز پانا در داکار ارتباط برقرار کنند. پانا در ای خطوط مستقیم ارتباطی با تونس، لوزاکا و لاگوس است. پانا اخبار خبرگزاریهای چهار کشور شمال آفریقا، یعنی سودان، الجزایر، مصر و لیبی را از غرب آفریقا و نیز آفریقا جنوبی را برای دیگران پوشش می‌دهد. پانا علاوه بر آنکه نقش یک اتحادیه را برای کوتاه پوشش می‌کند، به عنوان یک خبرگزاری کل‌اسیک هم عمل می‌کند و با کارکنان، خبرنگاران و نویسنده‌گان خود، رویدادهای مهم را مستقیماً زیرپوشش قرار می‌دهد. پانا دارای پنج مرکز منطقه‌ای در لوزاکا، خارطوم، کینشما، لاگوس و طرابلس است و دفاتری هم در آدیس آبابا و حراره دارد. پانا گذشته از اخبار و گزارش‌های ویژه روزانه، دارای بولتهای تصویری، ورزشی، اقتصادی، بهداشتی و علمی هفتگی است و گزارش‌هایی هم از مطبوعات آفریقایی عرضه می‌کند. این خبرگزاری همچنین اخباری از خبرگزاری غیرمتدها، داره اطلاعات نهضتها از ارادیبخشی چون «سوابو» و «کنگره ملی آفریقا» و نیز سازمانهای بین‌المللی از قبیل سازمان خواروبار و کشاورزی (FAO)، سازمان بین‌المللی کار (ILO)، سازمان بهداشت جهانی (WHO)، یونسکو و جامعه اقتصادی اروپا (EEC) ارسال می‌کند. در حال حاضر چهل و سه خبرگزاری ملی آفریقایی در فعالیتهای پانا سهیمند. اکنون پانا با ده ساعت کار روزانه، حدود ۲۰ هزار کلمه خبر به

28- Organization of Asia-Pacific News Agencies (OANA)

29- Pacific Islands News Association (PIN)

30- Federation Of Arab News Agencies (FANA)

31- Bernama

32- Gulf News Agency (GNA)

26 CBS NEWS

27- Panafriican News Agency (PANA)

● خبرگزاریهای منطقه‌ای آمریکای لاتین

* خبرگزاری کوبا (پرنسالاتینا)^{۳۳}

* خبرگزاری آمریکای مرکزی (آسان)^{۳۴}

تقریباً تمامی کشورهای آمریکای لاتین خبرگزاریهای ملی دارند و برخی از این خبرگزاریهای دارای شبکه‌ای گستردگاند. رسانه‌های بخش خصوصی (که در این منطقه بخش اقتصادی بزرگی محسوب می‌شوند)، از خدمات خبرگزاریهای بین‌المللی نیز که دارای بخش‌های ویژه برای ارائه خدمات خبری به این منطقه‌اند، بهره می‌گیرند. گذشته از این، خبرگزاریهای ملی در منطقه وجود دارند از قبیل خبرگزاری کوبا (پرنسالاتینا) و خبرگزاری آمریکای مرکزی (آسان). «پرنسالاتینا» که در سال ۱۹۵۹ تأسیس شده، دارای ۱۸۰ کارمند در دفتر مرکزی خود در کوباست و حدود ۴۰ دفتر هم در سراسر جهان دارد. پرنسالاتینا، مطالب خود را به زبانهای اسپانیایی، انگلیسی، فرانسه و پرتغالی مخابره می‌کند. آسان، یک خبرگزاری منطقه‌ای برای آمریکای مرکزی است و خبرگزاری اسپانیایی «افمه» از آن حمایت می‌کند. دفتر مرکزی «آسان» در پاناما قرار دارد و دارای دفاتری در سان خروزه، مانانکوا، سان سالوادور، تگوییکالا، گواتمالا و شهر بلیز است. ۲۰ روزنامه نگار را در استخدام خود دارد و به طور متوسط روزانه ۱۲۰ هزار کلمه خبر به اسپانیایی مخابره می‌کند.

* آنس سرویس‌های ویژه اطلاعاتی آمریکای لاتین (الاسنی)^{۳۵}

خبرگزاری منطقه‌ای دیگر، «الاسنی» است که عکس و اطلاعات تخصصی در باره توسعه و موضوعات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی کشورهای آمریکای لاتین و حوزه دریایی کاراییب تهیه می‌کند. الاسنی کار خود را با گشایش دفتر مرکزیش در مکزیکو به سال ۱۹۸۳ آغاز کرد. نخستین کشورهایی که به الاسنی پیوستند، عبارت بودندار: بولیوی، کاستاریکا، کوبا، دومینیکن، اکوادور، هایتی، مکزیک، نیکاراگوئه، پاناما و نزوچلا. موسساتی چون: انجمن پژوهشگران علوم ارتباطی آمریکای لاتین (فلاکس)^{۳۶} و فدراسیون روزنامه نگاران آمریکای لاتین (فلاب)^{۳۷} هم جزو نخستین موسساتی بودند که به این خبرگزاری پیوستند. الاسنی از سال ۱۹۸۴ به صورت آزمایشی شروع به کار کرد، شبکه خبرنگاران و کارکنان دفتر مرکزی خود را مستقر کرد و فعالیت رسمی خود را از ژانویه ۱۹۸۵ آغاز کرد. الاسنی سه نوع محصول به بازار عرضه می‌کند: یک پرونده مصور هفتگی، یک پرونده ماهانه و یک خبرنامه. دو مجموعه نخست برای رسانه‌های ملکانی و مجموعه سوم برای مشترکان (افراد و مؤسسات) تهیه می‌شود. الاسنی در سال ۱۹۸۸ یک سرویس جدید اطلاعات الکترونیک به راه‌انداخت. در آینده نشریه «آلدیا»^{۳۸} روزانه در دو چاپ، از طریق کامپیوتر، فرستاده خواهد شد. این سرویس مشتمل بر ترکیبی از مطبوعات مکزیک و بررسی منظم مطبوعات آمریکای لاتین خواهد بود. الاسنی دارای خبرنگارانی در هاوانا، سانتادومینگو، بوگوتا، کاراکاس، گواتمالا، مونته ویدیو، رسودورانیو، نیویورک، پاریس، بن، بوئنوس آیرس، سانیتاگو، لاپاز، لیما، کیتو، مانانکوا، پاناما و سن خوزه است. این خبرگزاری به ۱۲۵ رسانه خبری و ۲۵۰ مشترک منفرد در ۱۸ کشور خدمات می‌دهد. قصد این است که مخابرات ایجاد طریق سهم دولتهاي عضو و پرداخت هزینه خدمات آن، تأمین شود.

* حرکت سازمانهای ملی اطلاعات (اسین)^{۳۹}

«اسین» یک سازمان اطلاعات منطقه‌ای است که ادارات اطلاعات دولتی و مدیران خبرگزاریهای ملی ۱۶ کشور آمریکای لاتین و حوزه کاراییب را در بر می‌گیرد. دفتر اصلی آن در بروکار دارد، اما مرکز اجرایی آن در سن خوزه کاستاریکاست.

«آسنی»، روزانه سلسه خبرهایی در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و مانند آن تهیه می‌کند و به دنبال آن است تا با تشریک مساعی خبرگزاریهای ملی در منطقه و تدارک آموزش‌هایی در زمینه حرفه‌ای ارتباطی، به کوشش آنها برای توسعه خود کمک کند.

* خبرگزاری کاراییب (کانا)^{۴۰}

«کانا» یک مؤسسه مستقل است که سیزده کشور انگلیسی زبان حوزه

کاراییب آن را ایجاد کردند. «کانا» حالت تعاونی دارد و در مالکیت شانزده سازمان ارتباطی است که در شش کشور منطقه مستقرند. این خبرگزاری کار خود را از ژانویه ۱۹۷۶ آغاز کرده است و منشاء آن به سرویس حوزه کاراییب خبرگزاری روپر برمی‌گردد.

دفتر مرکزی آن در «بریچ‌تاون» (در بارابادوس) قرار دارد و در هر سیزده کشور مشترک‌المنافع حوزه کاراییب به عنوان شرکت با مسئولیت محدود به ثبت رسیده است. منبع اصلی اخبار بین‌المللی «کانا» سرویس اخبار جهانی روپر در نیویورک است. دارای ۴۵ مشترک در کشورهای منطقه است و ۱۲ روزنامه‌نگار را در استخدام خود دارد. «کانا» روزانه ۱۶ ساعت برنامه رادیویی و ۱۵ دقیقه برنامه تلویزیونی و بین ۲۰ تا ۳۰ هزار کلمه خبر به اندگلیسی مخابره می‌کند. «کانا» اخبار خود را از طریق تلهپرینت، تلکس، تلفن و پست ارسال می‌کند.

● سازمانهای رادیو- تلویزیونی منطقه‌ای

* اروپریزن^{۴۱}
سازمانهای رادیو- تلویزیونی منطقه‌ای هم مکانیزمهای مبادله برنامه خاص خود را برقرار کردند. «اروپریزن» که نخستین برنامه خود را در سال ۱۹۵۴ ارسال کرد و از سال ۱۹۶۱ به صورت یک سرویس دایمی درآمد، اکنون دارای ۳۸ اعضو فعال در ۳۲ کشور و ۶۲ عضو وابسته در ۳۹ کشور دیگر است. این سرویس روزانه پنج برنامه مبادله خبر در میان اعضا دارد که خوارک آن را از طریق مؤسسه بین‌المللی چون «ویزنيوز» و سرویس‌های همکار از قبیل «اینتروپریزن» و «کاسیاویریزن» فراهم می‌کند. در سال ۱۹۸۷ از این طریق، ۱۰۷۵۰ فقره برنامه عرضه شده است. این مبادلات که برنامه‌های کود کان، رویدادهای فرهنگی، فیلم‌های مستند و مقادیری پخش مستقیم بازندگه است. در سال ۱۹۸۷ جمعاً ۱۲۵۵ برنامه غیر خبری مبادله شد که در حد ۹۰ درصد آن را برنامه‌های ورزشی تشکیل می‌داد. جمع برنامه‌های «اروپریزن» که در سال ۱۹۸۷ توسط اعضا پخش شد، بالغ بر ۱۶۵۰ ساعت می‌شد.
** اینتروپریزن^{۴۲}

اینتروپریزن که در ۲۴ ژانویه ۱۹۶۰ در پراگ تأسیس شد، یک شبکه بین‌المللی مبادله برنامه‌ای تلویزیونی است که در چار چوب «سازمان رادیو- تلویزیون بین‌المللی» (او. آی. آر. تی.)^{۴۳} فعالیت می‌کند. «اینتروپریزن» در سال علاوه بر ۷ هزار فقره برنامه خبری، بیش از ۲ هزار ساعت برنامه‌ای متنوع شامل کارتون، فیلم و برنامه‌های ورزشی ارائه می‌کند. فرستنده‌های رادیو- تلویزیونی^{۴۴} کشور و قلمرو سیاسی، عضو اینتروپریزن هستند.

☆ آسیاپریزن^{۴۵}
«آسیاپریزن» در سال ۱۹۸۴ و در بی‌قطعنامه بیستمین اجلاس «اتحادیه سازمانهای رادیو- تلویزیونی آسیا واقیانوسیه» (ای. بی. یو)^{۴۶}- که در اکتبر ۱۹۸۳ در اوکلند (نیوزلند) برگزار شد- شروع به کار کرد. در حال حاضر، ۱۴ سازمان رادیو- تلویزیونی منطقه عضو رسمی «آسیاپریزن» هستند. خدمات «آسیاپریزن» دردو منطقه ارائه می‌شود. «منطقه الف» که مرکز هماهنگی آن در توکیو قرار دارد، عمدتاً شرق آسیا را تغذیه می‌کند و «منطقه ب» که مرکز هماهنگی آن در کوالالامپور قرار دارد، جنوب و جنوب شرق آسیا را پوشش می‌دهد. قسمت مبادله اخبار آسیا پریزن «ای. وی. ان»^{۴۷} با «اروپریزن» و «اینتروپریزن» همکاری می‌کند، و مانند آنها مطالب خبری عرضه می‌کند.

* اتحادیه سازمانهای رادیو- تلویزیونی کشورهای آفریقایی (اورتنا)^{۴۸}
«اورتنا» مجمعی از مؤسسه‌های رادیو- تلویزیونی ملی است. «اورتنا» به سال ۱۹۶۲ در لگوسن تأسیس شد و اعضاً فعلی آن سازمانهای رادیو- تلویزیونی ۴۴ کشور آفریقایی هستند. مرکز مبادله برنامه‌ای «اورتنا» تسهیلات اساسی برای بهبود و هماهنگی تبادل برنامه‌ای رادیو- تلویزیونی فراهم می‌آورد و علاوه بر آن اطلاعات را هم در میان اعضا خود توزیع می‌کند.

42- Eurovision

43- Intervision

44- International Radio and Television Organization (IORT)

45- Asllevision

45- Asia-Pacific Broadcasting Union (ABU)

47- Asllevision's NEWS Exchange (AVN)

48- Union of National Radio and television organization of Africa (URNA)

33- Prensa Latina

34- Agencia Centroamericana de Noticias (ACAN)

35- Agenda Latinoamericana de Servicios Especiales de Information (ALASE)

36- Latin American Association of Communication Researchers (ALAIC)

37- Latin American Federation of Social Communication Faculties (FELAFACS)

38- Latin American Federation of Journalists (FELAP)

39- Al Dia

40- Accion de Sistemas de Informacion Nacional (ASIN)

41- Caribbean News Agency

* دیگر مؤسسات رادیو-تلوزیونی منطقه‌ای

اتحادیه سازمانهای رادیو-تلوزیونی کشورهای عربی (ای.اس.بی.بو)^{۴۹} نیز که در سال ۱۹۷۹ تأسیس شد، دارای سرویس مبادله رادیو-تلوزیونی منطقه‌ای است. از سال ۱۹۷۳ قسمت مبادله خبر «عرب ویژن»^{۵۰} در سه منطقه شروع به کار کرده است: منطقه شرقی، منطقه غربی و منطقه خلیج [فارس].

در اقیانوسیه، « مؤسسه سازمانهای رادیو-تلوزیونی جزایر اقیانوسیه»^{۵۱} اجتماعی است از سازمانهای رادیو-تلوزیونی که در سال ۱۹۸۸ تأسیس شده است. «بیبا» در طرح «بیساپرود»^{۵۲} کارکنان سازمانهای رادیو-تلوزیونی را آموزش می‌دهد و دارای یک شبکه مبادله خبر و برنامه به نام «بیاسنیوز»^{۵۳} است.

اتحادیه سازمانهای رادیو-تلوزیونی حوزه کاراییب (سی.بی.بو)^{۵۴}، کار خود را با یک سرویس مبادله اخبار تلویزیونی به نام «کاراییب ویژن»^{۵۵} در ۱۹۸۸ آغاز کرد. «سی.بی.بو» همچنین یک مجله [تصویر] هفتگی به نام «کاراییب اسکوب»^{۵۶} را اداره می‌کند که در واقع راهی است برای نزدیک کردن جزایر کوچک دریای کاراییب که به تسهیلات مبادله اخبار ماهواره‌ای دسترسی ندارند. «کاراییب ویژن»^{۵۷} ۲۰ فرستنده تلویزیونی مرکز هماهنگی، یکی برای برنامه‌سازی در برابر دو می‌گیرد. «سی.بی.بو» دو برنامه در ترتیب داد تأسیس کرده است. مرکز مبادله برنامه‌های آن در هر هفته سه تا پنج روز برنامه ارسال می‌کند.

● محتوا و منابع اخبار

یک کتابشناسی که اخیراً در زمینه مطالعات مربوط به جریان اخبار بین‌المللی انتشار یافته، بیش از ۴۰۰ تحقیق را در این زمینه فهرست کرده است^{۵۸}. برخی نتایج کلی را می‌توان از این مطالعات استنتاج کرد (مانند آنچه در «گزارش و تحلیل جهانی جریان اخبار بین‌المللی» آمده است^{۵۹}، اما پس از یافته‌های این مطالعات غیر قابل جمع‌بندی و نتیجه گیری است مطالعه‌ای که «انجمن بین‌المللی پژوهش‌های ارتباطات جمعی»^{۶۰} در اوخر دهه ۷۰ واویل دهه ۸۰ برای یونسکو انجام داده، و در آن وضع جریان اخبار خارجی در رسانه‌ای ۲۹ کشور منتخب گزارش شده، هنوز هم جامعترین تحقیق در این زمینه است. در این گزارش شش نتیجه مهم درباره جریان اخبار بین‌المللی مورد بحث قرار می‌گیرد^{۶۱}:

۱. به نظر می‌رسد معیارهای انتخاب مهمترین نکات در گزارش اخبار بین‌المللی، تا حدودی جهانی و همه‌گیر شده باشد. مصدق باز این امر، بویزه اخبار سیاسی است، چه از جهت توجه به عنوان خبرها و چه از جهت توجه به اشخاصی که خبرها در باره آنهاست.

۲. در تمام رسانه‌های کشوری تاکید شدیدی بر رویدادهای منطقه‌ای و دست اندکاران آن می‌شود.

۳. آمریکا و اروپای غربی، خبرسازان ثابت و دایمی در تمام مناطق جهانند. حتی اگر نوع مطالبی که گزارش می‌شود، فرق کند، باز هم این موضوع مصدق دارد.

۴. به طور کلی اخبار «داغ و بحرانی»^{۶۲} پس از اخبار منطقه‌ای و اخبار مربوط به آمریکا و اروپای غربی، سومین مطلب مهم در جریان اخبار بین‌المللی هستند.

۵. آن مناطق از جهان در حال توسعه که مشمول اخبار «داغ و بحرانی» نمی‌شوند، همراه با کشورهای سوسیالیستی اروپا، جزو مناطقی محسوب می‌شوند که در پایینترین رده توجه در گزارش اخبار بین‌المللی قرار می‌گیرند.

۶. خبرگزاریهای ملی و یا «خبرنگاران ملی» مهمترین منبع اخبار جهانی هستند که خبرگزاریهای مهم بین‌المللی به دنبال آن هستند. پس از آنها رسانه‌ای داخلی با عمل پرورش و تفسیر اخبار حاصل از منابع خارجی، و با

49- Arab states Broadcasting union (ASBU)

50- Arabvision

51- Pacific Islands Broadcasting Association (PIBA)

52- Pacific Broadcasting training and Development (PACBROAD)

53- PACNEWS

54- Caribbean Broadcasting union (CBU)

55- Cibvision

56- Caribscope

57- International Association for Mass Communication Research (IAMCR)

58- hot spots

ایقای نقش گرینشگران اخبار، دومین عامل مهم انتخاب اخبار به شمار می‌آیند.

● توزیع روزنامه‌ها

اطلاعات مربوط به منابع و محتوای اخبار را می‌باید همراه با اطلاعات مربوط به مصرف اخبار در رسانه‌های گوناگون مورد بررسی قرارداد (جدول شماره ۱). متاسفانه اطلاعات دسته اخیر نادر است و اطلاعات قابل دسترسی، عمده‌تاً به کشورهای صنعتی مبتنی بر نظام بازار مربوط می‌شود. برای تکمیل معرفه‌ای مربوط به مصرف روزنامه‌ها، جدول شماره ۲ تصویری از تیزی روزنامه‌ها در کشورهای منتخب به دست می‌دهد^{۶۳} (۵).

۱- Unesco: World Communication Report 80, (Paris, Unesco, 1990) Chap. 5, pp. 138-144.

۲- Unesco, International Flow of News, An Annotated Bibliography, Paris, Unesco, 1985.

۳- International Flow of Information: a Global Report and Analysis, (Unesco, RPMC, 99).

۴- IAMCR, Foreign News In The Media: International Reporting in 29 Countries, (Unesco RPMC, 93).

۵- برای اطلاعات تفصیلی در این زمینه می‌توانید به آمار تعداد و تجزیه روزنامه‌های جهان در شماره ۲۳ و ۴ نشریه رسانه (ال اول) مراجعه کنید.

جدول شماره ۱- منابع اخبار بین‌المللی مطبوعات- به درصد (نموده یک هفته‌ای- ۱۹۷۹)

Source: International Association for mass communication research, foreign news in the media: international reporting. In 29 countries, Paris, UNESCO, 1986

آنچه: ممکن است جمع درصد مربوط به هر کشور بیشتر یا کمتر از ۱۰۰ شود. دلیل آن اینست که برخی منابع دارای حوزه‌های متداخل بوده‌اند.

جدول شماره ۲- تیغ از روزنامه های مهم در پرخی از گشورها (۱۹۸۸-۱۹۸۱)

ادامه جدول شماره ۲

(توجه: در مورد جمعیت هر کشور، صرف افراد ۱۵ سال به بالا محاسبه شده‌اند)